

**”Kan vi ikke spørge politiets jurister,
om vi må det her?”**

**- SSP-medarbejderes
måder at tage beslutninger på**

Lone Bæk Brønsted

Gennem to empiriske eksempler beskriver og diskuterer artiklen, hvad der sker, når SSP-medarbejdere på SSP-møder tager beslutninger om, hvordan sager om utryghedsskabende børn og unge skal håndteres. Ved at zoomer ind på arbejdet med at tage den rigtige beslutning identificeres en bureaukratisk faglighed, hvormed SSP-medarbejderne etablerer tillid til beslutninger og til systemet gennem et varsomt institutionaliseret tillidsskabende arbejde. En del af dette tillidsskabende arbejde er at forskyde ansvaret for indholdet i beslutningerne væk fra den enkelte SSP-medarbejder hen til juraen, forskningen eller til diverse procedurer, som placeres som autoriteten i forhold til, at det er den korrekte beslutning, der vælges. I selve udøvelsen af dette tillidsskabende arbejde ses en forsigtighed hos SSP-medarbejderne, som gennem tøven, spørgsmål og ansvarsplaceringer arbejder på at udvise ordentlighed og ekspertise som en forsikring om, at de, og i alleryderste grad staten, tager hånd om diverse faremomenter på en acceptabel måde, som befolkningen kan have tillid til.

Emneord: SSP, kriminalitetsforebyggelse, velfærdsarbejde, udsatte unge

SSP¹-medarbejdere har den samfundsmæssige opgave at forebygge kriminalitet hos børn og unge og derved skabe sikkerhed og tryghed for et områdes befolkning. SSP-medarbejdere er f.eks. lærere, pædagoger, gadeplansmedarbejdere, politibetjente, SSP-konsulenter eller boligsociale medarbejdere, som hver især er tilknyttet lokale skoler, fritidstilbud, kriminalpræventiv-politi eller boligområder, hvor de alle dagligt er i tæt kontakt med områdets børn og unge. Disse SSP-medarbejdere arbejder bredt kriminalitetsforebyggende gennem trivselsarbejde, opsøgende indsatser, patruljering, samtaler, forældresamarbejde og ved at hjælpe unge til fritidsjob eller til at blive del af et organiseret fritidsliv. En del af SSP-arbejdet er også at lokalisere, udpege og hjælpe særlige børn og unge, hvis adfærd har givet anledning til bekymring om fremtidig kriminalitet.

1 SSP står for Skole, Socialforvaltning og Politi og er en kommunal og tværsektoriel kriminalpræventiv indsats overfor børn og unge, hvor en kommunes skoler, socialforvaltning og politiet er de centrale aktører. Samarbejdskredsen er dog bredere og rummer f.eks. også fritidsklubber, jobcentre, boligselskaber og det lokale erhvervsliv.

Det kan være gennem adfærd, hvor de unge opfører sig truende over for andre, ryger hash, udøver vold eller hærværk, eller det kan være, at de hænger ud på steder i området, som af andre derfor opleves som utrygge og farlige. I denne artikel retter jeg et særligt fokus på denne sidste del af SSP-arbejdet, der er målrettet disse utryghedsskabende børn og unge, og som drejer sig om at dele informationer om dem på SSP-møder for at træffe beslutninger om hvilke interventioner, der skal rettes mod dem.

Beslutningerne om disse børn og unge bliver taget på koordinerende månedlige SSP-lokaludvalgsmøder, hvor SSP-medarbejderne udveksler informationer om de unge, eller på ugentlige mandagsmøder, hvor politiet overleverer informationer til kommunen om navngivne børn og unge, som er nævnt i politiets ugentlige døgnrapport. Beslutningerne tager form gennem SSP-medarbejdernes beskrivelser og analyser af de unges situation og adfærd, som så virker som begrundelse og retfærdiggørelse for beslutninger om, hvordan de unge og deres sager videre skal behandles i systemet. Denne analyserende og beskrivende del af beslutningsarbejdet virker gennem kategoriale sorteringer og differentieringer, der etablerer børnene og de unge som målgrupper for arbejdet. Dette sker gennem overbliksskabende samtaler, hvor SSP-medarbejderne kortlægger, beskriver og forstår børnene og de unge gennem deres uønskede adfærd, situationen rundt om adfærden, den unges sociale netværk og familie, den unges lokalitet og den unges situation i øvrigt. I disse beskrivelser og analyser sorteres og differentieres der mellem børn og unge. Nogle udpeges som ”søde” og som nogle med en social medgørlighed, og hvor der er mulighed for forbedring. Andre udpeges som ”psykopater” og forstås som uforbederlige og som derfor må håndteres af politiet (Brønsted, 2019, 2020). I nærværende artikel er det tildelingen af institutionelle identiteter til børnene og de unge, som jeg vil fokusere på i beslutningsprocessen. Her er samtalerne om kategoriseringer som f.eks. offer eller gerningsmand interessante, fordi de er institutionelle betegnelser, der genkendes af et bureaukratisk system. De er også vigtige, fordi de har betydning for, hvad systemet må og ikke må i forhold til den enkelte, og hvem i systemet, der har det videre ansvar for sagen og for den unge. Disse identiteter er således ikke ligegyldige etiketter for den enkelte unge og de professionelle omkring den unge. I artiklens empiriske eksempler vises, hvordan usikkerhed om placeringen af sådanne identiteter kommer til udtryk i samtaler, der søger at skabe klarhed ved at minimere tvivl hos SSP-medarbejderne.

Denne artikel zoomer altså ind på, hvordan SSP-medarbejdere tager beslutninger om sager vedrørende utryghedsskabende børn og unge på SSP-møderne. Dette gør jeg ved at anskue beslutningsprocessen som et institutionelt tillidsskabende arbejde og som del af en bureaukratisk faglighed. Omdrejningspunktet for artiklen bliver derved et indblik i en art risiko-forvaltning, hvor ansvarliggjorte SSP-medarbejdere på saglige måder både skal beslutte sig for indsatser, der kan forebygge den potentielle risiko, som disse børn og unge kan udgøre for andres tryghed og sikkerhed, og kunne stå til regnskab for, at disse beslutninger er de

rigtige og korrekte, så der efterfølgende ikke er noget at komme efter fra hverken kommunen, staten, pressen eller befolkningen. På denne vis handler artiklen om de praktiske måder, hvorpå SSP-medarbejdere på møder etablerer tillid til beslutninger og til systemet gennem et varsomt og forsigtigt tryghedsskabende tillidsarbejde, hvor der navigeres mellem ansvar og risici. Jeg viser, hvordan disse praktiske måder kommer til udtryk hos SSP-medarbejdere, der udviser en bureaukratisk faglighed og som mestrer dette tillidsskabende beslutningsarbejde gennem særlige metoder.

Med artiklen ønsker jeg at bidrage til en diskussion af, hvordan velfærdsarbejdere i praksis etablerer tillid til beslutninger, som har med befolkningens sikkerhed at gøre, og som beskytter dem selv og deres institution mod udefrakommende kritik. Artiklen lægger sig i forlængelse af institutionelle etnografi-studier, der har fokus på institutionelle beslutningsprocesser, f.eks. hvordan socialarbejdere konstruerer professionel ansvarlighed i deres måder at forstå og give mening til sager, der er præget af usikkerhed og subjektivitet (Helm, 2013), eller hvordan psykiatriske teams beslutter, om et barn skal have en ADHD-diagnose (Tegtmejer, Hjørne, & Säljö, 2018). Denne artikel tilføjer viden om, hvordan SSP-medarbejdere etablerer tillid til beslutninger vedrørende håndtering af utryghedsskabende børn og unge. Dette tillidsskabende arbejde identificerer jeg som en del af en bureaukratisk faglighed, som kan perspektiveres til neo-liberale styringsformer (Mik-Meyer, 2017) og til en neoliberal ny-prudentialisme, som er blevet identificeret i det kriminalitetsforebyggende arbejde af den Foucault-inspirerede kriminologiske forskning fra 1990'erne (O'Malley, 2003; O'Malley, 1992). Disse studier har fokus på, hvordan neo-liberale styringsformer har transformeret det kriminalitetsforebyggende velfærdsarbejde, og de identificerer en ny-prudentialisme i velfærdsarbejdet som en art sikkerhedsprincip i arbejdet hos ansvarliggjorte velfærdsprofessionelle, der udøver kriminalitetsforebyggelse som risiko-håndtering. I denne form for risiko-håndtering ligger en tiltro og tillid til, at velfærdsprofessionelle kan foretage oplyste, rationelle og dermed rigtige valg, når de baserer disse valg på viden hentet fra f.eks. evidensmålinger, dokumentation og viden om forskellige beskyttelses- og risikofaktorerets betydning for barnets situation.

Det institutionaliserede tillidsskabende arbejde, som jeg vil vise eksempler på, kan yderligere diskuteres som et aktualiseret bidrag til Øjvind Larsens (2018) undersøgelse af forvalterens lydighed og lydighedens væsen, som han lavede i kølvandet på Tamil-sagen². I denne artikels eksempler er det særligt det varsomme og forsigtige i SSP-medarbejdernes beslutningsprocesser, som jeg identificerer som en art længsel efter at kunne deducere svar ud fra tydelige ansvarsplaceringer, organisatoriske procedurer, lovgivning og evidensbaserede undersøgelser for dermed at kunne fralægge sig det personlige, og usikre, ansvar til fordel for et underbygget svar.

2 Aktualiseret her i 2020 med sagen om tidligere udlændingeminister Inger Støjbergs ansvar i sagen om tvangsadskillelsen af unge asylpar.

ET OBSERVATIONSSTUDIE MED FOKUS PÅ, HVAD SAMTALEDELTAGERE GØR MED ORD

Artiklen trækker på min ph.d.-afhandling, hvor jeg gennemførte et 11 måneders langt feltarbejde i to kommuners SSP-samarbejde. Datamaterialet består for hovedparten af observationer af SSP-lokaludvalgsmøder og mandagsmøder samt interviews med involverede SSP-medarbejdere. I denne artikel er det særligt noterne fra mine observationer, som analyserne er baseret på. Jeg deltog på syv månedlige lokaludvalgsmøder, et ledermøde og et årsplansrevideringsmøde i den ene kommune, og tolv ugentlige mandagsmøder samt to SSP-møder på to skoler i den anden kommune.

De observerede møder er forskellige, men deler alligevel en løs fælles struktur og et fælles indhold, hvor en gennemgang af sager med navngivne unge, enten i form af enkeltsager eller i form af oplæsning fra døgnrapporten, er et centralt punkt. Ved dette punkt skal der tages beslutning om, hvad der videre skal ske i sagen og med den unge, og hvem der fremadrettet har ansvaret for at dette sker. Dette punkt på dagsordenen er efterfulgt af punktet ”bordet rundt”, hvor forskellige SSP-medarbejdere deler bekymringer om børn og unge eller fortæller om situationer med særlige unge, særlige sociale grupperinger eller særlige steder i byen, hvor der er foregået noget, som har givet anledning til uro og bekymring. Dette punkt er en orientering, og det giver samtidig et generelt overblik over, hvad der sker i lokalområdet, og hvad SSP-medarbejderne fremadrettet skal være opmærksomme på.

I mine observationsnoter var jeg særligt opmærksom på at være præcis i min nedskrivning af sagte kategorier for senere at kunne analysere, hvordan SSP-medarbejderne aktivt bruger kategorier i deres samtaler på SSP-møderne, når de beskriver børn og unge, familie og skole.

INSTITUTIONELLE SAMTALER SOM NØGLE TIL AT IAGTTAGE, HVORDAN NOGEN ER I FÆRD MED AT BLIVE ERKENDT OG GJORT SYNLIGE

Artiklens analyser er skabt med en mikro-sociologisk og samtaleanalytisk inspiration (Drew & Heritage, 1992; Garfinkel, 2015; Sacks, 1972). I det følgende vil jeg kort udfolde dette mikrosociologiske og samtaleanalytiske perspektiv, fordi det giver mulighed for at kunne beskrive, hvad det vil sige at tage en beslutning i en specifik institutionel sammenhæng, hvor særlige børn og unge og deres sager er ved at blive beskrevet og forstået. Perspektivet har fokus på menneskers konkrete samhandling og på, hvordan social orden skabes og opretholdes gennem menneskers tydelige refleksive handlinger og redegørelser (Garfinkel, 2015). Perspektivet lokaliserer og får øje på menneskers oplevelser, opfattelser og fortolkninger i samhandlings- og samtalemønstre, som de udspiller sig processuelt mellem mennesker. Det er i disse samhandlinger,

at tilsyneladende stabile træk ved socialt organiserede omgivelser konstant realiseres og opretholdes (Jacobsen, 2014). I læsningen af de kommende eksempler er en væsentlig pointe altså, at de viser det fortløbende arbejde, det er at tage en beslutning, og hvordan dette konkret gøres, når mødedeltagerne forsøger at tage den rette beslutning. Her er det interessant at kigge på, hvordan mødedeltagerne bruger sociale kategorier og beskrivelser til at skabe orden i det, der tales om. Og det er netop i dette ordningsarbejde, at jeg ser et institutionaliseret tillidsskabende arbejdes tilsynekomst, hvor sociale kategorier, beskrivelser og fakta ordnes på måder, så de genkendes som noget, der er i orden.

Gennem et sådant analytisk perspektiv bliver det muligt empirisk at vise, hvordan tillid til beslutninger og tillid til dem, der tager beslutningerne, er noget, der konstant skabes som en del af den sammenhæng, som beslutningerne tages i. Omhuen i dette tillidsskabende arbejde hænger dog også sammen med en større samfundsmæssig tendens, hvor tillid til institutioner og velfærdsarbejdere er udfordret og måske endda undermineret af sager, hvor det sociale system ikke i tide har handlet på underretninger (f.eks. ”Tøndersagen”), og hvor ministre er under anklage for at give ulovlige instrukser (f.eks. ”Støjbergsagen”). På denne vis er observationerne af måderne, hvorved SSP-medarbejderne producerer tillid i beslutningsprocessen, også et udtryk for mistillid til velfærdsinstitutionerne, hvorfor tillid hele tiden skal forhandles og fastlægges af velfærdsarbejderne i stedet for at være givet på forhånd.

Jeg vil nu komme med to empiriske eksempler på SSP-medarbejderes institutionaliserede tillidsskabende arbejde. Det første eksempel viser, hvordan SSP-medarbejderne kategoriserer et hændelsesforløb, hvor der er tvivl om, hvad der helt præcist er sket mellem en forælder og en dreng på en parkeringsplads ude foran ungdomsklubben. Eksemplet beskriver, hvordan forskellige organisatoriske klassificeringsbetegnelser behandles i samtalen på det tidspunkt, hvor der skal tages beslutning om det videre rette forløb i sagen. Det viste eksempel synliggør den forsigtighed og den omhu, der benyttes, når deltagerne på mødet lægger sig fast på en endelig organisatorisk betegnelse af forløbet, som kan genkendes videre i systemet. Eksemplet giver dermed en indsigt i den del af tillidsarbejdet, som relaterer sig til at skabe klarhed over en situation, så den kan håndteres på den rette måde i systemet. Det relaterer sig også til de måder, som SSP-medarbejderne benytter for, så at sige, at tage tempoet ud af beslutningsprocessen, så de kan tænke sig om en ekstra gang, inden noget besluttet endeligt.

”SÅ ER DET IKKE EN ANMELDELSE, MEN EN HÆNDELSE” – NÅR NOGET BEKENDT GENKENDES SOM NOGET BEKENDT FOR FØRSTE GANG

Dette SSP-møde foregår på en lokal skole, hvor den lokale polititjent, SSP-konsulent, skoleinspektøren og nogle lærere og pædagoger samles en gang om måneden for at tale om det lokale kriminalitetsforebyggende arbejde og for at drøfte bekymringer for særlige børn og unge. Mødet foregår rundt om mødebordet på skoleinspektørens kontor, hvor skolens legeplads er lige uden for vinduet, og skolens øvrige administration er placeret lige uden for døren.

Det følgende eksempel er et udpluk af en samtale om en episode ude foran den lokale klub, hvor en forælder har overfuset og hevet fat i trøjen på en ung fyr, som kommer i klubben, og som er en gammel kending på SSP-møderne. Episoden er skrevet ned af en klubpædagog i en sort notesbog, og episoden bliver forklaret på mødet gennem en anden pædagogs oplæsning af beskrivelsen. Efter oplæsningen er der stadig en del usikkerhed om, hvad der egentlig er foregået i situationen, og der udfolder sig en samtale om, hvad der konkret er sket i situationen, mulige grunde til episoden og en længere snak om, hvem der egentlig er offer eller gerningsmand i situationen – den unge eller forælderen? Vi kommer ind i den del af samtalen, hvor mødedeltagerne er ved at beslutte, hvordan episoden videre skal behandles i systemet. Her er det et centralt punkt at få klarlagt, hvilket organisatorisk klassificeringssystem, der skal anvendes. Det skal besluttes, om episoden er en hændelse, en underretning eller en anmeldelse. Dette er en central beslutning, da den har konsekvenser for, hvem der konkret skal håndtere sagen fremadrettet og hvilke beføjelser, der skal sættes i spil. Men det er også en vigtig beslutning, fordi der er indlejret en tildeling af en institutionel identitet til den involverede forælder og dreng i beslutningsprocessen, som kalder på særlige forventninger og forhåbninger til, hvad der kan stilles op med disse mennesker. Og her er det ikke lige meget, om de bliver til et offer (forurettet) eller en gerningsmand, da disse identiteter på forskellig vis forbinder sig til idéer om resocialisering, strafferetslige indsatser eller omsorg, og dermed retfærdiggør særlige måder at arbejde på i det kriminalpræventive arbejde og forskellige faglige grænser mellem de professionelle.

Eksempel:

SSP-konsulent: Jeg har ikke noget at gøre med anmeldelser.

Politi: Anmeldelse er noget andet end underretning.

Skoleleder: Jeg mener, ”Lisa”³ håndterede det fint.

Skoleleder (senere): Vi skal ikke anmelde.

Politi: I skal kun anmelde, hvis nogen bliver slået til plukfisk. I

³ ”Lisa” er pædagogen, der overværede situationen og beskrev den i den sorte notesbog.

kan vejlede forurettede til anmeldelse.

Klubpædagog: Hvis jeg ser, at en er blevet slået i SFO'en, og jeg ser det, så skal jeg anmelde.

SSP-konsulent: Hvis nu mor holder og venter på "Muhammed" rundt om hjørnet. Jeg synes, at klubben kontakter politiet. Situationen har jo været voldsom. Der ville jeg gerne have haft politiet med inde over. Synes politiet skulle være informeret.

Politi: Så er det ikke en anmeldelse, men en hændelse. Det vil også blive diskuteret på mandagsmøderne. Bliver det mere grumset?

Samtalen udspiller sig på baggrund af en pædagojs håndskrevne beskrivelse og dokumentation af episoden i en lille sort notesbog. Denne beskrivelse af situationen gør SSP-medarbejderne forståelig over for hinanden gennem deres referencer til organisatoriske klassificeringsredskaber og myndighedsområder ("anmeldelse", "underretning", "hændelse"). Disse referencer er også med til at ordne situationen til en institutionel orden, hvor organisatoriske klassifikationer disponerer den videre behandling af sagen inden for systemets rammer. I samtalen gøres dette helt konkret ved, at SSP-medarbejderne behandler betegnelserne "anmeldelse", "underretning" og "hændelse" som betegnelser, de genkender, men også som om de genkender dem for første gang. Dette kan ses gennem deres løbende beskrivelser af, hvad de selv ville gøre i situationen, deres forklaring af egne ansvarsområder, og endelig, politiets beskrivelser og differentieringer af betegnelserne i forhold til det, der bliver bragt op løbende i samtalen. På denne måde behandler de betegnelserne som "antropologisk mærkelige" (Garfinkel, 2015), hvilket vil sige, at de i løbet af samtalen bruger betegnelserne som noget, de kender til (som noget bekendt). Samtidig forklares og præciseres betegnelserne, så de kan genkendes som noget bekendt endnu en gang. Vi er her vidne til, hvordan noget gøres genkendeligt i en konkret sammenhæng, så det virker fornuftigt, og så det er muligt at kunne skelne mellem, hvad der er relevant og irrelevant for at kunne vurdere en konkret situation og for at kunne komme videre med sagen.

Jeg ser denne omhu i arbejdet med at skabe klarhed over sagen som en mulig effekt af den mistillid, der er til velfærdsinstitutioner generelt, og som en konsekvens af et øget institutionelt fokus på transparens og dokumentation. Dette kommer til syne i et tillidsskabende arbejde med omhyggelige og omstændelige måder at skabe orden og vished i en beslutningsproces, hvor de rette beslutninger skal tages. Det sker ved at "komme hele vejen rundt" og "vende hver en sten", og ved at få beskrevet og forklaret organisatoriske klassificeringer på en måde, som gør det muligt at kunne stå på mål for den endelige beslutning. Som nævnt kommer dette tillidsskabende arbejde frem gennem samtalerne om institutionelle organisatoriske klassificeringsredskaber, men det kommer også

til syne, når SSP-medarbejderne ser situationen fra forskellige synsvinkler. Det sker blandt andet, når SSP-konsulenten her siger, at ”situationen har jo været voldsom”. Her er det ikke blot konsulentens eget perspektiv, der præsenteres, det er også en art mobilisering af et kendskab til situationen og de involverede blandt de andre mødedeltagere. Det henkastede og indforståede ”jo” kan forbinde episoden til tidligere lignende episoder med drengen ”Muhammed”, som har været diskuteret på tidligere SSP-møder, og som sætter episoden ind i en særlig sammenhæng, hvor ”Muhammed” kan anses som farlig og som én, der kan udgøre en risiko for andre. En sådan beskrivelse af situationen, der kontekstualiserer den, som om man selv har været der, åbner op for muligheden for at anskue den som en potentiel farlig situation. Beskrivelsen bliver derfor en form for hypotese, der kan afprøves i samtalen gennem en spekulation om, at hvis episoden ses i sammenhæng med tidligere episoder med ”Muhammed”, så er der ”jo” grund til bekymring, og så må sagen behandles og klassificeres på en bestemt måde.

”KAN VI IKKE SPØRGE POLITIETS JURISTER, OM VI MÅ DET HER?”

Det næste eksempel handler om, hvordan SSP-medarbejdere forvalter en position, hvor de har ansvar for at tage beslutninger og for at tage de rigtige og transparente beslutninger om hændelser og personer, der udgør en potentiel risiko for andre og for samfundet. I denne del af det tillidsskabende arbejde handler det om at håndtere risici og potentielle hændelser, men det handler også om, ”at der ikke skal være noget at komme efter”, hvis SSP-medarbejderne tager en beslutning, der viser sig at være forkert. Beslutningerne tages her i en institutionel sammenhæng med velfærdsarbejdere, som qua deres uddannelse og position er myndighedspersoner, hvis opgave det er at tage disse beslutninger. Fra systemets side forventes det, at de sagligt kan tage rationelle og oplyste beslutninger baseret på evidensbaseret viden, evalueringer eller juridiske præciseringer.

I dette eksempel vil jeg vise, hvordan SSP-medarbejderne i praksis inddrager ekstern ekspertise til at underbygge den endelige beslutning. Jeg vil lade eksemplet illustrere SSP-medarbejdernes egen tillid til ekspertviden og jura, som det kommer til udtryk, når de bruger denne viden som en slags forsikring mod kritik, og som det kommer til udtryk gennem en forskydningsmanøvre, der flytter ansvaret for indholdet i beslutningen fra dem selv over til juraen. Med dette viser jeg, hvad jeg fortolker som SSP-medarbejdernes higen efter at kunne fralægge sig ansvaret og placere autoriteten hos juristerne, i lovgivningen, i forskningen eller i målingerne som en slags forsikring mod kritik og som en slags stedfortrædende samvittighed og autoritet (Larsen, 2018), som de kan deducere deres svar ud fra. Denne form for tillidsskabende arbejde sker, når SSP-medarbejderne skitserer bekymringer (risici), kommer i tvivl og efterspørger præciseringer, mere viden

eller svar fra eksperter for at få vished for, hvad der må/kan gøres.

Det følgende eksempel er fra et mandagsmøde og foregår under det dagsordenspunkt, hvor politiet læser op fra døgnrapporten om unge under 18 år. Det er på forhånd politiet, der har retten til at sortere, hvilke sager og hvilke unge, der skal bringes til møderne via døgnrapporten, men der har gennem længere tid været en diskussion på møderne om hvilke sager, der er relevante at medbringe til møderne. Samtalen om "Qasim" opstår under gennemgangen af døgnrapporten, som ellers rutinemæssigt er foregået gennem opremsning og gennem korte snakke om specifikke unge og diverse hændelser. "Qasim" er en gammel kending i SSP-arbejdet, og han er over 18 år, men er nævnt ved navns nævnelse i listen med unge under 18 år, fordi han er blevet antruffet af politiet sammen med andre unge, der er under 18 år. Det er politibetjenten selv, der bryder rytmen i opremsningen ved at sige, at han ikke synes, "Qasim" skal stå på listerne til SSP. Dette er der ikke enighed om, og et af modargumenterne er, at han bør stå på listen, fordi man ved at høre om, hvad han laver, også har fat i de unge (under 18 år), der er omkring ham. I løbet af samtalen rejses der tvivl om, om det overhovedet er lovligt, ud fra §115⁴, at nævne "Qasim" på møderne, og det er her, vi kommer ind i samtalen.

Eksempel:

Politi: De her §115 samtaler er jo kun, fordi vi skal gøre noget godt for de unge. Vi kan jo ikke gøre noget for ham her.

(Der udfolder sig her en diskussion mellem betjent og SSP-konsulent, hvor SSP-konsulenten ikke er enig i betjentens bedømmelse af, hvad der kan gøres for Qasim).

Politi: Hvad er det for en form for forebyggelse, vi kan gøre for "Qasim"? Men det er ikke "Qasim" vi skal koncentrere os om, men de unge omkring ham.

SSP-konsulent: Jeg kan komme på nogle andre sager, hvor vi har talt om nogen, som vi pludselig har kunnet arbejde med.

Ungecenter: Kan vi ikke spørge politiets jurister, om vi må det her?

SSP-konsulent: Vi har jo et fyraftensmøde om det her, så kan vi bruge "Qasim" som case.

(Der spørges, om "Qasim" har en fængselsstraf").

SSP-konsulent: Han er ved at samle sager sammen (til fængsel), knivstik, afpresning...

⁴ I Retsplejelovens §115 står blandt andet, at politiet må videregive oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, hvis videregivelsen må anses som nødvendig af hensyn til det kriminalpreventive arbejde (SSP).

Politi: Vi kan lave en case om "Qasim". Han har været på mandagsmøderne, siden han var 4. Han har været anbragt. Men nu er jeg ikke sikker...

Ungecenter: Men internt i kommunen er der også uenigheder, jeg kan nævne to jurister, der siger noget forskelligt.

SSP-konsulent: Jeg er også i tvivl.

Skoleforvaltningen: Indtil videre er det Politi, der bestemmer.

I eksemplet foregår en forhandling af kategoriseringen af "Qasim" sammen med en forhandling om hans tilstedeværelse/ikke tilstedeværelse på politiets liste for børn og unge under 18 år. Tvisten drejer sig om synet på "Qasim", og eksemplet giver en indsigt i de kategoriseringsprocesser, som er med til at afgøre, om han ender i kategori med dem "som vi pludseligt har kunnet arbejde med", eller dem, som "vi jo ikke kan gøre noget for her". Som tidligere nævnt foregår der et sorterings- og differentieringsarbejde på møderne, hvor der skelnes mellem børn og unge, som anses som socialt forbederlige, og dem, som forstås som uforbederlige. Denne skelnen er central i SSP-samarbejdet, fordi det markerer grænsen mellem forebyggelse (den unge er inden for pædagogisk rækkevidde) og strafferetslige foranstaltninger (den unge er uden for pædagogisk rækkevidde). Derfor er "Qasims" tilstedeværelse på listen ikke kun et spørgsmål om hans alder (over 18). Det er også et spørgsmål om SSP-medarbejdernes syn på hans kapacitet for udvikling og forbedring. Hvad, der dog også er centralt her, er, hvordan SSP-medarbejderne i samtalen efterspørger juridisk belæg for både at kunne beslutte, om "Qasim" må være på listen eller ej, og for at afslutte tvisten om "Qasims" berettigelse til at være på listen. Denne efterspørgsel ser jeg som et praktiseret institutionelt tillidskabende arbejde med bureaukratiske træk, hvor SSP-medarbejderne tillidsfuldt efterspørger juridiske retningslinjer, og hvor retningslinjerne også søges anvendt til at legitimere den endelige beslutning. Dette sker, når talen og opmærksomheden i eksemplet fjerner sig fra "Qasim" og de unge og retter sig mod at identificere retningslinjer og procedurer eller mod at inddrage viden (gerne forskningsbaseret) gennem et casearbejde, som kan støtte og informere de valg og beslutninger, der skal tages. Men SSP-medarbejderne møder her benspænd fra juraen, som ikke giver entydige svar. Juristerne er uenige om udlægningen af loven, og beslutningen spilles tilbage til de konkrete myndighedspersoner og deres skøn af, hvad det rigtige er at gøre i den konkrete situation. Benspændet viser, hvordan et institutionaliseret tillidsarbejde med bureaukratiske træk forbindes til forholdet mellem etik og jura i en situation, hvor loven ikke er entydigt foreskrivende. Loven placerer ansvaret for beslutningen hos den professionelle og dennes bedømmelse af hvad, der kan gøres, og hvad, der bør gøres. Hermed giver loven ikke den attråede lettelse og sikkerhed i beslutningsprocessen, men den tydeliggør i stedet en anderledes placering af ansvar og tillid. Nemlig tilliden til at oplyste

og rationelle professionelle kan tage kvalificerede beslutninger på baggrund af viden, information og ekspertise. Det korte uddrag af samtalen ender dog ikke med en sådan løsning af tvisten om ”Qasim” og en endelig beslutning om hans tilstedeværelse på listen. I stedet følges gældende retningslinjer fra §115, og ansvaret for beslutningen (gen)placeres hos politiet.

BUREAUKRATISK FAGLIGHED: SAGLIGE MÅDER AT FORVALTE OG PRODUCERE TILLID PÅ

Jeg har i denne artikel givet indsigt i nogle måder og metoder, som SSP-medarbejdere gør brug af, når de i samtale med andre er i gang med at tage beslutninger om sager med utryghedsskabende børn og unge. Gennem et empirisk fokus på et institutionaliseret tillidsskabende arbejde tegner jeg konturerne af noget, som jeg vil betegne som udøvelse af en bureaukratisk faglighed. En bureaukratisk faglighed betegner SSP-medarbejdernes måder at danne sig overblik over såvel bekymrende som beskyttende faktorer omkring den unge og træffe saglige beslutninger som del af en håndtering af disse faktorer. Bureaukratisk faglighed er en etablering af saglighed gennem inddragelse af viden, ekspertise, procedurer eller retningslinjer, der kan underbygge de beslutninger, der skal tages af ansvarliggjorte medarbejdere. I dette ligger saglige måder at forskyde ansvar på, som flytter autoriteten til juraen, forskningen eller til diverse procedurer.

En diskussion, der kan rejses her, er, om udøvelsen af bureaukratisk faglighed mere er rettet mod at beskytte systemet mod kritik, end den er rettet mod at beskytte de unge. Og netop i denne diskussion bliver det centralt at tale om, hvordan en bureaukratisk faglighed også handler om at producere tillid til myndighedernes håndteringer af sager, der har med befolkningens sikkerhed at gøre, og hvor myndighederne har vide beføjelser som retten til at dele personfølsomme oplysninger eller muligheden for øget overvågning. Jeg anser netop varsomheden i en bureaukratisk faglighed som en del af denne tillidsproduktion, hvor SSP-medarbejderne, gennem deres tøven, spørgsmål og ansvarsplaceringer, arbejder på at udvise ordentlighed og ekspertise som en forsikring om, at de, og i alleryderste grad staten, tager hånd om diverse faremomenter på en acceptabel måde, som befolkningen kan have tillid til. Forstået på denne måde bidrager mine eksempler med indsigt i, hvordan udøvelsen af bureaukratisk faglighed er en praktisk håndtering af tillid.

På denne måde udgør artiklen også et særligt vidensbidrag til de governmentality-inspirerede studier i kraft af mine analysers detaljerede visninger af, hvordan dokumentations- og klassificeringsteknologier er på arbejde i konkrete tillidsskabende samhandlinger mellem velfærdsmedarbejdere, hvor de håndterer tvivlsspørgsmål, uenighed og forvirring. Artiklens analyser aktualiserer dermed de tidligere nævnte studiers identificering af en neo-liberal ny-prudentialisme i det kriminalitetsforebyggende arbejde (O'Malley, 2003; O'Malley, 1992)

og lydighedens væsen (Larsen, 2018). Det gør de ved at vise og konkretisere, hvordan ansvarsforskydning, varsomhed, omstændelighed og omhu praktiseres som en form for selvforsvar mod kritik i et institutionaliseret tillidsskabende velfærdsarbejde, der har med befolkningens sikkerhed at gøre.

**Lone Bæk Brønsted, Ph.D., lektor, Københavns
Professionshøjskole**

Referencer

Brønsted, L. B. (2019). Til statens forsvar. Om SSP-medarbejderes kriminalitetsforebyggende og socialt disponerende arbejde. Københavns Universitet.

Brønsted, L. B. (2020). De søde og psykoterapeuterne - eksempler på måder at bekymre sig for uroskabende børn og unge på i SSP-samarbejdet. *Social Kritik*, 161, 15–21.

Drew, P., & Heritage, J. (1992). Analyzing talk at work: an introduction. In *Talk at work. Interaction in institutional settings* (pp. 3–65). Cambridge University Press.

Garfinkel, H. (2015). *Studies in Ethnomethodology*. Blackwell Publishing Ltd.

Helm, D. (2013). Sense-making in a social work office: An ethnographic study of safeguarding judgements. *Child and Family Social Work*, 21, 26–35

Jacobsen, M. H. (2014). Etnometodologi og det absurdes sociologi. In M. H. Jacobsen & S. Kristiansen (Eds.), *Hverdagslivet - sociologier om det upåagtede* (2. udgave, pp. 298–344). Hans Reitzels Forlag.

Larsen, Ø. (2018). Den lydige forvalter. *Social Kritik*, 154, 16–39.

Mik-Meyer, N. (2017). *The Power of Citizen and Professionals in Welfare Encounters. The Influence of Bureaucracy, Market and Psychology*. Manchester University Press.

O'Malley, P. (2003). Risk, crime and prudentialism revisited. In K. Stenson & R. R. Sullivan (Eds.), *Crime, Risk and Justice. The politics of crime control in liberal democracies*. (pp. 90–103). Willan Publishing.

O'Malley, P. (1992). Risk, Power and Crime Prevention. *Economy and Society*, 21(3), 252–275.

Sacks, H. (1972). On the analyzability of stories by children. In John J. Gumperz & Dell Hymes (eds), *Directions in Sociolinguistics: The Ethnography of Communication*, pp. 325–345..

Tegtmejer, T., Hjörne, E., & Säljö, R. (2018). Emotional and Behavioural Difficulties Diagnosing ADHD in Danish primary school children: a case study of the institutional categorization of emotional and behavioural difficulties. *Emotional and Behavioural Difficulties*, 23(2), 127–140.